

Svensk författningssamling

Förordning om ändring i järnvägsförordningen (2004:526)

SFS 2019:262

Publicerad
den 17 maj 2019

Utfärdad den 9 maj 2019

Regeringen föreskriver¹ i fråga om järnvägsförordningen (2004:526)²
dels att rubriken närmast före 5 kap. 1 § ska utgå,
dels att 1 kap. 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 5 kap. 1–8 §§, och närmast efter rubriken till 5 kap. och närmast före 5 kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 och 8 §§ nya rubriker av följande lydelse.

1 kap.

3 §³ De ord och uttryck som används i denna förordning har samma betydelse som i järnvägslagen (2004:519). Därutöver betyder

anmält organ: organ som anmälts enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll för att bedöma överensstämmelse och lämplighet hos komponenter som är nödvändiga för driftskompatibilitet och delsystem,

européisk specifikation: sådan gemensam teknisk specifikation, sådant europeiskt tekniskt godkännande eller sådan nationell standard som genomför europeisk standard som anges i artikel 1.8–1.12 i rådets direktiv 93/38/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av upphandlingsförfarandet för enheter som har verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna,

transeuropeiska järnvägssystemet: de transeuropeiska järnvägssystemen för konventionell trafik och för höghastighetstrafik,

transeuropeiska järnvägssystemet för höghastighetstrafik: det järnvägssystem som beskrivs i bilaga I punkt 2 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/57/EG av den 17 juni 2008 om driftskompatibiliteten hos järnvägssystemet inom gemenskapen (omarbetning) och som omfattar den järnvägsinfrastruktur som avses i artikel 10.2 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 1692/96/EG av den 23 juni 1996 om gemenskapens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet,

transeuropeiska järnvägssystemet för konventionell trafik: det järnvägssystem som beskrivs i bilaga I punkt 1 till direktiv 2008/57/EG och som omfattar den järnvägsinfrastruktur som avses i artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 1692/96/EG,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU av den 21 november 2012 om inrättandet av ett gemensamt europeiskt järnvägsområde, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2370 av den 14 december 2016 om ändring av direktiv 2012/34/EU vad gäller öppnandet av marknaden för inrikes persontrafik på järnväg och styrning av infrastrukturen.

² Förordningen omdryckt 2007:453.

³ Senaste lydelse 2015:361.

väsentliga krav: de krav som beskrivs i bilaga III till direktiv 2008/57/EG, i lydelsen enligt kommissionens direktiv 2014/38/EU,

väsentliga uppgifter: beslutsfattande om tilldelning av tåglägen och beslutsfattande som rör uttag av avgifter för nyttjande av järnvägsinfrastruktur.

5 kap.

Infrastrukturförvaltares oberoende

Grundläggande skyldigheter om konkurrensneutralitet och icke-diskriminering

1 §⁴ För att infrastrukturförvaltare ska uppfylla kravet om konkurrensneutralitet och icke-diskriminering i förhållande till järnvägsföretag och andra sökande av kapacitet enligt 6 kap. 1 § och 7 kap. 1 § järnvägslagen (2004:519) ska infrastrukturförvaltaren säkerställa att alla relevanta delar av verksamheten uppfyller dessa krav. Detta innebär för Trafikverkets verksamhet bland annat att

1. ledamöterna i styrelsen och de chefer som rapporterar direkt till styrelsen agerar på ett icke-diskriminerande sätt och att deras opartiskhet inte är påverkad av någon intressekonflikt,

2. ledamöterna i styrelsen inte samtidigt är ledamöter i ett järnvägsföretags styrelse,

3. de väsentliga uppgifterna organisatoriskt och beslutsmässigt utförs på ett oberoende sätt i förhållande till järnvägsföretag och andra sökande av kapacitet och att de personer som ansvarar för att fatta beslut om dessa uppgifter inte påverkas av någon intressekonflikt,

4. personer som ansvarar för att fatta beslut om väsentliga uppgifter hos Trafikverket inte samtidigt är ledamöter i ett järnvägsföretags styrelse,

5. trafikledning och planering av underhåll utövas på ett öppet och icke-diskriminerande sätt och att de personer som ansvarar för att fatta beslut om dessa uppgifter inte påverkas av någon intressekonflikt,

6. trafikledning utövas på ett öppet och icke-diskriminerande sätt så att i händelse av exempelvis en störning alla berörda järnvägsföretag så snabbt som möjligt får fullständig tillgång till relevant information, och

7. Trafikverket på ett öppet och icke-diskriminerande sätt samråder med berörda järnvägsföretag och andra sökande om sin planering för underhålls- och moderniseringsarbeten och så långt möjligt beaktar deras synpunkter.

Entreprenad och delning av infrastrukturförvaltarens uppgifter

2 §⁵ Förutsatt att det inte uppstår några intressekonflikter och att konfidentiell information inte obehörigen förs vidare hindrar inte kraven på icke-diskriminering och konkurrensneutralitet enligt 6 kap. 1 § och 7 kap. 1 § järnvägslagen (2004:519) att Trafikverket lägger ut delar av sina uppgifter på entreprenad. Om de uppgifter som läggs ut på entreprenad rör annat än utveckling, underhåll och modernisering av järnvägsinfrastrukturen, får uppgifterna dock inte läggas ut på entreprenad till ett järnvägsföretag eller till någon som kontrollerar eller kontrolleras av ett järnvägsföretag.

Det förhållandet att uppgifter läggs ut på entreprenad ska inte påverka det ansvar Trafikverket har i egenskap av infrastrukturförvaltare för verksamheten enligt järnvägslagen.

⁴ Tidigare 1 § upphävd genom 2017:1287.

⁵ Tidigare 2 § upphävd genom 2017:1287.

3 §⁶ Kravet på konkurrensneutralitet och icke-diskriminering enligt 6 kap. 1 § och 7 kap. 1 § järnvägslagen (2004:519) hindrar inte att Trafikverket under Transportstyrelsens överinseende ingår samarbetsavtal med ett eller flera järnvägsföretag på ett icke-diskriminerande sätt i syfte att skapa fördelar för kunderna, såsom sänkta kostnader och förbättrad prestanda på den del av nätet som omfattas av avtalet.

Transportstyrelsen ska övervaka tillämpningen av sådana samarbetsavtal och får i de fall det bedöms motiverat ge råd om att avtalet ska upphävas.

Vertikalt integrerade företag

4 §⁷ Vertikalt integrerade företag är

1. företag som ansöker om undantag från förbudet i 6 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519) att utföra eller organisera järnvägstrafik och samtidigt ansvara för tilldelning av infrastrukturkapacitet eller fastställande av avgifter, och

2. företag som har beviljats undantag från det förbudet.

Vertikalt integrerade företag kan klassificeras i någon av följande kategorier av företag där, i den mening som avses i rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer,

1. en infrastrukturförvaltare kontrolleras av ett företag som på samma gång kontrollerar ett eller flera järnvägsföretag som bedriver järnvägstrafik på infrastrukturförvaltarens nät,

2. en infrastrukturförvaltare kontrolleras av ett eller flera järnvägsföretag som bedriver järnvägstrafik på infrastrukturförvaltarens nät,

3. ett eller flera järnvägsföretag som bedriver järnvägstrafik på infrastrukturförvaltarens nät kontrolleras av en infrastrukturförvaltare, eller

4. ett företag består av klart avgränsade avdelningar, varav en avdelning är infrastrukturförvaltare och en eller flera avdelningar tillhandahåller transporttjänster.

Prövning av undantag enligt 6 kap. 2 § järnvägslagen

5 §⁸ När undantag från förbudet mot vertikal integration i 6 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519) prövas, kan icke-diskriminerande tilldelning av infrastrukturkapacitet och fastställande av avgifter inte förutsättas om

1. ett järnvägsföretag eller någon annan enhet inom det vertikalt integrerade företaget än infrastrukturförvaltaren har ett avgörande inflytande över de väsentliga uppgifterna,

2. infrastrukturförvaltaren inte är organisatoriskt skild från andra enheter inom det vertikalt integrerade företaget,

3. ledamöter i infrastrukturförvaltarens styrelse eller personer som fattar beslut som rör de väsentliga uppgifterna får en resultatbaserad ersättning från någon annan enhet inom det vertikalt integrerade företaget eller bonus kopplad till ett järnvägsföretags finansiella resultat,

4. känslig information som rör de väsentliga uppgifterna är tillgänglig för andra än behöriga personer hos infrastrukturförvaltaren inom det vertikalt integrerade företaget,

5. ett järnvägsföretag eller någon annan enhet än infrastrukturförvaltaren inom det vertikalt integrerade företaget har ett avgörande inflytande över

⁶ Tidigare 3 § upphävd genom 2017:1287.

⁷ Tidigare 4 § upphävd genom 2017:1287.

⁸ Tidigare 5 § upphävd genom 2017:1287.

tillsättning och avsättning av personer som ansvarar för att fatta beslut om de väsentliga uppgifterna,

6. de väsentliga uppgifterna läggs ut på entreprenad till en annan enhet inom det vertikalt integrerade företaget som inte uteslutande utför sådana uppgifter,

7. infrastrukturförvaltaren ger utdelning till en ägare som är del av samma vertikalt integrerade företag och som utövar kontroll över både infrastrukturförvaltaren och ett järnvägsföretag,

8. lån eller tjänster mellan juridiskt skilda enheter inom det vertikalt integrerade företaget tillhandahålls till mer förmånliga villkor än vad som gäller på marknaden i övrigt eller, när det gäller tjänster, till en kostnad som understiger produktionskostnaden inklusive en rimlig vinstmarginal, eller

9. redovisningen hos infrastrukturförvaltaren och övriga enheter inom det vertikalt integrerade företaget inte är så tydlig att det som anges i 7 eller 8 kan kontrolleras.

Trafikverkets ansvar för inrättande av en samordningsmekanism

6 §⁹ Trafikverket ska säkerställa att en lämplig samordningsmekanism inrättas och upprätthålls för att säkerställa samordningen mellan Trafikverket och berörda järnvägsföretag och andra sökande av infrastrukturkapacitet. När så är lämpligt ska företrädare för användare av järnvägstjänster för godstransport och persontrafik på järnväg samt nationella, lokala eller regionala myndigheter inbjudas att delta. Transportstyrelsen får delta som observatör. Samordningen ska omfatta bland annat

1. de sökandes behov när det gäller underhåll och utvecklingen av infrastrukturkapaciteten,

2. innehållet i och genomförandet av beskrivningen av järnvägsnätet enligt 6 kap. 5 § järnvägslagen (2004:519),

3. intermodalitets- och driftskompatibilitetsfrågor,

4. övriga frågor som rör villkoren för tillträde till och användningen av infrastrukturen samt kvaliteten på Trafikverkets tjänster.

Trafikverket ska i samråd med berörda parter utarbeta och offentliggöra riktlinjer för samordningen. Samordningen ska ske minst en gång per år. Trafikverket ska på sin webbplats offentliggöra en översikt över verksamhet som genomförs med anledning av samordningen. Om samråd erbjuds berörda parter i de frågor som anges i 1–4 enligt andra bestämmelser i järnvägslagen eller till lagen anslutande föreskrifter, behöver inget särskilt samråd i sådana frågor genomföras enligt denna paragraf.

Trafikverkets deltagande i det europeiska nätverket för infrastrukturförvaltare

7 §¹⁰ I syfte att underlätta tillhandahållandet av effektiv och ändamålsenlig järnvägstrafik inom unionen ska Trafikverket delta och samarbeta i ett nätverk som håller regelbundna möten för att

1. utveckla unionens järnvägsinfrastruktur,

2. främja ett snabbt och effektivt genomförande av det gemensamma europeiska järnvägsområdet,

3. utbyta bästa praxis,

4. övervaka och jämföra prestandan,

5. bidra till kommissionens marknadsövervakningsverksamhet,

6. hantera gränsöverskridande flaskhalsar, och

⁹ Tidigare 6 § upphävd genom 2017:1287.

¹⁰ Tidigare 7 § upphävd genom 2017:1287.

7. diskutera tillämpningen av artiklarna 37 och 40 i direktiv 2012/34/EU om inrättande av ett gemensamt europeiskt järnvägsområde.

Vid tillämpning av första stycket 4 ska Trafikverket bidra till att nätverket identifierar gemensamma principer och metoder för enhetlig övervakning och jämförelse av prestandan.

Incitament att sänka kostnaderna för att tillhandahålla infrastruktur

8 §¹¹ Trafikverket ska genom effektiv förvaltning av infrastrukturen, och utan att göra avkall på säkerhet och kvalitet på infrastrukturtjänsten, verka för att sänka sina kostnader för att tillhandahålla infrastruktur och därmed sänka nivån på tillträdesavgifter.

1. Denna förordning träder i kraft den 17 juni 2019.

2. Äldre bestämmelser gäller för prövning av ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

TOMAS ENEROTH

Jonas Ragell
(Infrastrukturdepartementet)

¹¹ Tidigare 8 § upphävd genom 2017:1287.